

Ser ut som arkitektur

Anna Björklund

När arkitekturskolan har sitt andra allmänna krismöte för terminen så väljer KTH:s förvaltningschef att närvara. De planerade nedskärningarna är fortfarande så stora att, för att citera en lärare på skolan, ”det inte längre är en arkitektutbildning efter de är gjorda”.

Anklagelserna är att den nya arkitekturskolan är ett hiskligt dyrt skrythus som egentligen bara fungerar som reklam för KTH, på bekostnad av arkitektutbildningens kvalitet.

Försvaret är att arkitekturskolan borde lära sig hålla i plånboken, och att lite reklam väl inte skadar? Och huset! Hur skulle det kunna vara dåligt? Det är ju nytt, dyrt, och funkar på bild. Och det *ser ju ut som arkitektur?*

Man vill gärna se det som två metafysiskt skilda väsen som ställs mot varandra. Konsten som möter marknaden, den sanna aristokratin som möter populism och säljande fasader. Men hade konflikten kring det nya huset ens dykt upp om flytten inte sammanfallit med skolans ekonomiska kris? Det är svårt att påstå att dikotomierna finns på riktigt – Sveriges Arkitekter gav ju skolbyggnaden sitt eget Kasper Salin-pris.

Sanningen är ju att majoriteten av arkitektkåren har incitament att upprätthålla systemet där allt som ser ut som arkitektur är gott nog. Arbetslösheten bland arkitekter är under en halv procent och "arkitektritad" räcker ofta som argument i gemene mans ögon. "Arkitektur" är uppenbarligen ett så starkt varumärke i sig att allt som liknar det slinker igenom. Det gör yrket till ett klipp-och-klistra-jobb som de flesta kan lära sig mallen för, med tvådimensionella linjer som är lätta att känna igen och där ett projekts samtida relevans börjar och slutar vid hur trendiga material som använts.

Det känns mossigt och proggigt att påpeka att den nya arkitekturskolans trapphus – så regelbundet fotat till fina designreportage, inrednings-tumblrs och internationella arkitekturmagasin – inte fungerar arkitektoniskt. Att räcktet är i en avvikande högglansig vit som är tänkt att leda ner ljuset från ett stort takfönster, men att dimensionerna är fel, att ljuset inte når, och måste på varje våningsplan förstärkas med dagljuslampor för att ge utseendet av *arkitektur*. Eller att ritsalarnas karaktäristiska amöbaform egentligen innebär att allt arbete i skolan sker i en trafikerad korridor, där möjligheten till ostörd handledning, samarbete, kritik och allt som hör arkitektutbildningens studioverksamhet till, är kraftigt decimerat. Och att de stora fönstrena, också de fina på bild, har fått studenterna att spika upp stora svarta tyger för att kunna arbeta den tid som de automatiska persiennerna inte fungerar, vilket är oftast.

Även om den nya arkitekturskolan inte tjänstgör som god arkitektur eller praktiskt lämplig skolbyggnad, så funkar den ju iallafall tillräckligt för att många ska låta sig luras. Lite av skolans budgetgap kanske kunde fyllas med pengar från KTH:s marknadsföringsbudget, med tanke på den strida ström av journalister, fotografer, arkitekturpriser, campusrundvandringar och jippon som det nya huset attraherar.

Det nya skolhuset ligger uppenbarligen precis i takt med efterfrågan. Frågan är då, när skolan inte är mer än en efterfrågsstyrd reklampelare, vems uppgift det är att bygga nästa generations aristokrati, härden för de som inte bara ligger i takt med efterfrågan utan skapat den. De som vet vilka nya streck som ska ritas när marknaden tröttnat på de streck som *ser ut som arkitektur* just för denna generation. Eller för att tala ett språk som även KTH-förvaltningen kan förstå: vem som ska sköta de långsiktiga investeringarna i humankapitalet. ■

Föregående uppslag och till höger:
Arkitekturskolan KTH
Foto: Pär Eliaeson

